

Kanneljärven Opisto

Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen
perustutkinto näyttötutkintona

TUTKINTOTILAISUUKSIEN OHJEET

1.8.2015

Sisällys

<u>1. NÄYTTÖTUTKINTOJÄRJESTELMÄN PERUSTA</u>	3
<u>1.1 Tutkintomaksu</u>	3
<u>2. YLEISET OHJEET</u>	3
<u>2.1 Tutkinnon suorittaminen näyttötutkintona</u>	3
<u>2.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen</u>	4
<u>2.3 Tutkintotilaisuuteen valmistautuminen</u>	5
<u>2.4 Tutkintotilaisuuden arviointi</u>	7
<u>2.5 Tutkinnon suorittamisen aikataulusta ja tutkintotilaisuuksista</u>	9
<u>2.6 Tutkintotilaisuuksien täydentäminen ja uusiminen</u>	10
<u>3. AMMATTIT AidON OSOITTAMINEN JA TUTKINNON OSIEN</u>	
<u>AMMATTITAITOVAATIMUKSET</u>	11
<u>PAKOLLISET TUTKINNON OSAT</u>	13
<u>3.1 Ohjaajuus</u>	13
<u>3.2 Ohjaus eri toimintaympäristöissä</u>	13
<u>3.3 Ohjauksen menetelmät</u>	13
<u>VALINNAISET TUTKINNON OSAT (tutkintoon sisältyy kaksi)</u>	14
<u>3.4 Kansalais- ja järjestötoiminnan ohjaus</u>	14
<u>3.5 Projektitoiminnan ohjaus</u>	14
<u>3.6 Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</u>	14
<u>3.7 Monikulttuurisen toiminnan ohjaus</u>	14
<u>3.8 Ikääntyvien ohjaus</u>	15
<u>3.9 Palvelujen tuottaminen</u>	15
<u>3.10 Yritystoiminnan suunnittelu</u>	15
<u>3.11 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta</u>	15
<u>3.12 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta</u>	15

Tähän ohjeistukseen on koottu ja tiivistetty ohjeita Kanneljärven Opistossa Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkintoa näyttötutkintona suorittavalle. Ohjeistuksen pohjana ovat:

- Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja 2014 (Määräys 70/011/2014)
- Näyttötutkinto-opas (OPH 2015:7)
- Arvioinnin opas (OPH 2015:2)

Käytännön ohjeet voivat muuttua ja tarkentua, joten tarkista hopsariltasii, jos olet epävarma kuinka toimia. Toivomme myös palautetta ohjeistuksestamme, jotta voimme kehittää sitä selkeämmiksi. Erityisesti toivomme palautetta epäselvistä kohdista sekä virheistä, joita ohjeistuksessamme huomaat.

Voimaan 1.8.2015, Kanneljärven Opiston aikuiskoulutusväki

1. NÄYTTÖTUTKINTOJÄRJESTELMÄN PERUSTA

Näyttötutkintojärjestelmä on aikuisille tarkoitettu joustava tapa osoittaa, uudistaa ja ylläpitää ammatillista osaamista tai pätevöityä uuteen ammattiin.

Näyttötutkintojärjestelmän keskeisiä periaatteita ovat

1. kolmikantayhteistyö: työnantaja, työntekijä ja opettaja
2. tutkintojen riippumattomuus ammattitaidon hankkimistavasta
3. tutkinnon suorittaminen osoittamalla ammattitaito tutkintotilaisuudessa
4. henkilökohtaistaminen.

(Näyttötutkinto-opas OPH 2015:7)

1.1 Tutkintomaksu

Tutkinnon suorittajalta peritään tutkintokohtainen tutkintomaksu, jonka suuruus on opetus- ja kulttuuriministeriön päättämä. Vuonna 2015 maksu on 58 euroa. Tutkinnon järjestäjä laskuttaa tutkintomaksun tutkinnon suorittajalta. Maksulla katetaan tutkintotoimikuntien kustannukset. (Näyttötutkinto-opas OPH 2015:7)

2. YLEISET OHJEET

2.1 Tutkinnon suorittaminen näyttötutkintona

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa arvioidaan erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Tutkintotilaisuuksien tekeminen ulkomailla on mahdollista. Ennen kuin alat suunnittelemaan tutkintotilaisuutta ulkomailla, niin ota yhteys omaan hopsariisi.

2.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Tutkinnon suorittajan tutkintoa henkilökohtaistettaessa pyritään tunnistamaan tutkinnon suorittajan aiempi osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin. Tämä tunnistaminen on pohjana tutkinnon suorittajan henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa.

Osoitettu osaaminen (aiempia perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoja)

Osoitettu osaaminen tarkoittaa esimerkiksi aiemmin suoritettuja tutkintoja tai tutkinnon osia, joista on olemassa todistukset esimerkiksi:

- aiemmin suoritettu perustutkinto
- tutkinnon osa ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta

Tutkinnon perusteissa määrätyt erillispätevyudet, joista on olemassa todistus esimerkiksi:

- hygieniapassi
- ensiapukoulutus

Arvioijat tekevät tutkintotoimikunnalle esityksen osoitetun osaamisen tunnustamisesta luotettavien dokumenttien pohjalta.

Saavutettu osaaminen (pitkä työkokemus, koulutuksia, muita tutkintoja)

Saavutettu osaaminen tarkoittaa sellaista näyttötutkinnossa vaadittavaa osaamista, jonka hakeutuja on hankkinut aiemmin työssä, kansalaistoiminnassa, harrastuksissa, kotona tai muualla, mutta hänellä ei ole siitä luotettavaa todistusta.

Saavutettua osaamista voi hankkia:

- erilaisin koulutuksin
- pitkän työkokemuksen kautta
- muilla tutkinnoilla (esim. ammattikorkeakoulututkinto)

Selkein tapa on osaamisen osoittamiseen on tehdä se tutkintotilaisuuksissa, jotka kolmikanta arvioi.

Hankittava osaaminen (ei aiempaa kokemusta/osaamista alalta)

Alalle kouluttautuva tai alan vaihtaja voi olla alaa täysin tuntematon ja lähestyykin tutkintoa ja tutkinnon suorittamista siten, että hankkii tarvittavan ammattitaidon (valmistava koulutus, työssä oppiminen) ja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuuksissa. Kolmikanta-arvioijat arvioivat osaamisen perusteella tutkintosuorituksen ja esittävät sitä tutkintotoimikunnalle hyväksyttäväksi.

2.3 Tutkintotilaisuuteen valmistautuminen

Valmistautuessaan tutkintotilaisuuteen tutkinnon suorittaja tutustuu kyseisen tutkinnon osan ammattitaitovaatimukseen, ammattitaidon osoittamistapoihin, arvioinnin kohteisiin ja arvioinnin kriteereihin sekä muihin annettuihin ohjeisiin.

Ennen jokaista tutkinnon osan suorittamista tutkinnon suorittaja keskustele ohjaajansa kanssa hänelle sopivasta työpaikasta ja -ajasta sekä tutkintotilaisuuden pituudesta. Tutkinnon suorituspaikkoja voivat olla esim. kunnalliset nuorisotilat, iltapäiväkerhot, työpajat, perhe- ja nuorisokodit, kolmannen sektorin työpaikat, yksityiset alan yritykset, moniammatilliset / kansainväliset hankkeet. Vapaa-ajan ohjaustoiminta voi kohdistua kaiken ikäisiin.

Jokaisesta tutkinnon osasta tutkinnon suorittaja tekee tutkinnon suorittamisen suunnitelman, joka toimitetaan kaikille arvioijille muun kirjallisen arviointiaineiston kanssa viimeistään kaksi viikkoa ennen arviointikeskustelua. Kirjallisen aineiston arvioinnissa huomioidaan tutkinnon suorittajan kulttuuri- ja kielitaustasta ja muusta syystä, esim. luki- ja kirjoitushäiriöistä, johtuva erilaisuus.

Ammattitaidon osoittaminen tutkintotilaisuudessa

Osaaminen osoitetaan tutkintotilaisuudessa. Tutkintotilaisuuden pituus vaihtelee. Esimerkiksi jonkin tapahtuman järjestämisessä voi olla mahdollista osoittaa osaamisensa

tutkinnon osan kaikissa arvioinnin kohteissa. Toisinaan taas arvioinnin kohteet täyttyvät työtehtävissä suunnitellusti esimerkiksi kuukauden aikana tai täydennettynä erillisillä dokumenteilla. Tutkinnon osan arvioinnissa arvioidaan aina ammatillista osaamista kriteerien pohjalta, ei vain yksittäistä hetkeä tai ohjaustilannetta (vaikka sellaisessa olisivat kaikki arvioijat paikalla).

Tutkinnon suorittaminen henkilökohtaistetaan eli tutkintotilaisuuksien pituus vaihtelee.

Tutkinnonsuorittajan tulee suunnitella tutkintotilaisuutensa siten, että oma osaaminen tulee osoitettua. Tutkintosuorituksen on oltava riittävän kattava, jotta tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kohteet täyttyvät.

Arviointiaineistoa ovat tutkinnon suorittamisen suunnitelma ja siihen sisältyen tai sen liitteenä erilaiset suunnitelmat, toiminnalliset tilanteet, kirjalliset raportit ym. osaamista osoittavat näytöt, dokumentit, palautteet ja oman toiminnan reflektoinnit. Tärkeänä osana arviointiaineistoa on itsearviointi. Omat vahvuudet ja kehittämiskohteet kyseessä olevasta tutkinnon osasta voi kirjata etukäteen arviointiaineiston liitteeksi. Itsearviointia kysytään suullisen täydentämisen yhteydessä ja oman osaamisen arviointi on tärkeä osa ammatillisuutta.

Arviointiaineisto:

AMMATILLISEN OSAAMISEN OSOITTAMINEN!

- **tutkinnon suorittamisen suunnitelma (aina, kaikissa tutkinnon osissa)**
- **toiminnalliset tilanteet ja niiden suunnitelmat**
- **liitteet: raportit, videot, valokuvat, palautteet**
- **muu aineisto: mm. nettisivut, nuorisotilan maalattu seinä, ohjatut graffitit tai muut ohjaustoiminnan tuotokset (voi näyttää paikan päällä)**
- **itsearviointi (aina - voi olla suullinen, vahvuuteni/kehittämiskohteeni)**

Milloin voin tehdä ensimmäisen tutkintotilaisuuteni?

Oman ohjaavan opettajasi kanssa keskustellun henkilökohtaistetun suunnitelmasi mukaisesti.

Periaatteita:

- kun sinulla on osoittaa riittävä osaaminen ko. tutkinnon osasta
- kun tutkinnon osaan valmistava koulutus on suoritettu
- kun työssä on opittu tutkinnon osassa arvioitavat asiat (keskustelut työpaikkaohjaajan/kouluttajan kanssa)

Tutkinnon suorittamisen suunnitelma ja sitä täydentävä muu aineisto

Tutkinnon suorittamisen suunnitelman tehtävät:

- Ohjaa käytännön toimintaasi tutkinnon suorittamisessa.
- Varmistaa, että voit osoittaa ammattitaitosi suunnittelemassasi näyttöympäristössä.
- Ohjaa pohtimaan omaa osaamistasi arvioitavan tutkinnonosan kriteerien pohjalta
- Täyttäessäsi suunnitelmaa voit tarkistaa, että jokaisessa arvioinnin kohteessa sinun tulee päästä osaamisessasi ainakin tyydyttävälle tasolle. Ellei ko. kriteeri täyty työssäsi, mieti miten voit osoittaa osaamisesi (dokumentit, reflektointi, näytöt muualta, palautteet)

Mistä löydän tutkinnon suorittamisen suunnitelma -lomakkeen?

Täytettävät tutkinnon suorittamisen suunnitelma -lomakkeet löytyvät Kanneljärven Opiston nettisivuilta.

2.4 Tutkintotilaisuuden arviointi

**Arviointiin tarvitaan aina kolmikanta (joista yksi on näyttötutkintomestari NTM):
työnantaja-arvioija
työntekijäarvioija
opettaja-arvioija NTM**

Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä arvosanaa annettaessa. Tutkinnon suoritus perustuu aina käytännön kokemukseen työpaikalla ja sen

arviointiin käytännön tilanteessa. Arvioinnissa huomioidaan myös muuta arviointiaineistoa / käytännön tilanteita täydentävä suullinen osuus. Tutkinnon suorittajan itsearviointi on olennainen osa tutkinnon osan suorittamista. Lopullinen kolmikantainen yhteisarviointi esitetään tutkintotoimikunnalle hyväksyttäväksi.

Tutkintotilaisuuden arviointikokouksessa ovat kaikki kolmikannan osapuolet läsnä ja jokaisesta tutkinnon osan suorittamisesta laaditaan arviointipöytäkirja, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle kerrotaan arviointiesitys perusteluineen suullisesti.

Mikäli tutkinnon suorittaja on tyytymätön arviointiin, hän voi pyytää oikaisua tutkintotoimikunnalta tekemällä kirjallisen oikaisupyynnön 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut tutkintotoimikunnalta tiedon näyttötutkinnon tai sen osan arvioinnista. Tutkinnon suorittajalla on mahdollisuus osallistua uuteen tutkintotilaisuuteen, jos hän ei ole suorittanut tutkinnon osaa hyväksytysti tai hän haluaa korottaa arvosanaa.

Arvioijien hankkiminen

Tutkinnon suorittaja hankkii työntekijä- ja työnantaja-arvioijan pääsääntöisesti omasta työyhteisöstään. Arvioija edustaa sitä tahoja, joka on henkilön pääasiallisen tehtävän mukainen. Arvioijien tulee olla ammatillisesti päteviä, heillä tulee olla riittävästi työkokemusta sekä kykyä arvioida ammatillista osaamista. Arvioijia hankittaessa on huomioitava **esteellisyyksymykset**, joista tarkemmin **hallintolaissa**. Omaa työpaikkakouluttajaa ei ole suotavaa ottaa arvioijaksi. Työntekijäarvioijaksi voi pyytää henkilöä, jonka on mahdollista olla paikalla tutkinnon suorittajan osoittaessa osaamistaan käytännön työtehtävissä. Työnantaja-arvioijana on hyvä olla henkilö, joka katsoo osaamista näkökulmana ”ottaisinko töihin tällä osaamisella ja millä tasolla tässä työtehtävässä osaaminen on”. Jos työyhteisön pienuuden, lähisukulaisuuden tai muun syyn takia, tutkinnonsuorittaja ei saa arvioijia omasta työyhteisöstä, opettaja auttaa arvioijien hankkimisessa.

Arvioijille on tarjolla arviointikoulutusta. Suositellaan, että arvioijat osallistuvat koulutukseen. Tutkinnon suorittajan kannalta on tärkeää, että arvioijat osaavat arvioida osaamista kriteeripohjaisesti.

Opettaja-arvioijana toimii joku opiston opettajista, joka on näyttötutkintomestari (NTM). Arvioinnista sovitaan oman hopsarin kanssa ja hän hankkii opettaja-arvioijan.

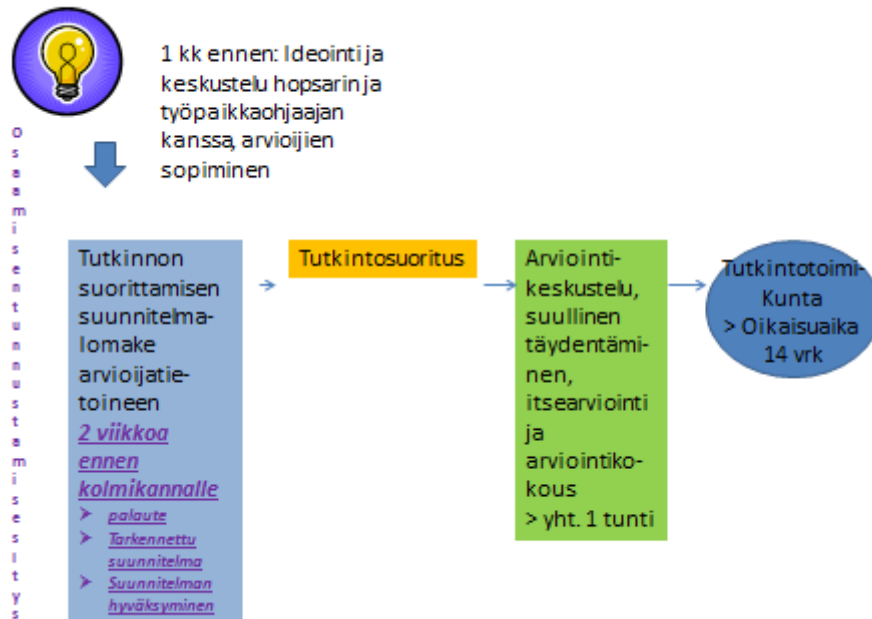

2.5 Tutkinnon suorittamisen aikataulusta ja tutkintotilaisuuksista

Arviointiaineistot arvioijille 2 viikkoa aiemmin yhteisellä sähköpostilla.

1. Opintojen alussa tutkinnon suorittaja tekee kokonaissuunnitelman tutkinnon suorittamisesta ja tutkinnon osien suorittamisesta sekä hankkii työyhteisöstään työnantaja- ja työntekijäarvioijan.
2. Vähintään kuukautta (1 kk) ennen tutkinnon suorittajaa on yhteydessä opettajaansa ja työpaikan arvioijiin tutkinnon osan suorittamisen ja arviointiaikataulun suhteen (yhteisellä sähköpostiviestillä – vastaukset pyydetään myös kaikille) – suullista täydentämistä ja kolmikannan arviointikokousta varten varattava yhteinen aika on noin yksi tunti (n. 1 h).
3. **Arviointiaineistot toimitetaan vähintään 2 viikkoa aiemmin kaikille arvioijille** (yhteisellä sähköpostiviestillä). Arvioijat tutustuvat suunnitelmaan ja arviointiaineistoon ja antavat tutkinnon suorittajalle palautetta niiden pohjalta.
4. Suullinen täydentäminen ja arviointikokous: tutkinnon suorittajalla on mahdollisuus täydentää suullisesti kolmikannalle toimittamaansa aineistoa yhteisessä tilaisuudessa. Sen jälkeen kolmikanta pitää arviointikokouksen, jossa tutkinnon suorittaja ei ole läsnä.
5. Kun tutkinto on valmis, tutkinnon osien arviointiesitykset viedään tutkintotoimikuntaan ja tutkintotoimikunta antaa tutkintotodistuksen. Tutkinnon suorittajan pyynnöstä voidaan tutkinnon osat viedä tunnustettavaksi tutkintotoimikuntaan aiemmin.

TUTKINNON SUORITTAMISEN PROSESSI NUVA

2.6 Tutkintotilaisuuksien täydentäminen ja uusiminen

Ennen tutkintotilaisuutta pyritään ohjaustoimin varmistamaan, että tutkinnon suorittajalla on riittävät edellytykset selviytyä hyväksyttävästi. Tutkintotilaisuudessa osoitetaan ammatillinen osaaminen kyseisessä tutkinnon osassa. Kolmikanta voi pyytää pienimuotoisia täydennyksiä liittyen johonkin tutkinnon osan kriteeriin, mutta ne eivät saa olla tutkinnon osan kannalta kriittistä osaamista. Jos osaamisessa on selkeitä puutteita, koko tutkinnon osan suorituksen uusiminen on mahdollista arvioijien yhteispäätöksellä. Tällöin tutkinnon suorittajaa ohjataan hankkimaan lisää osaamista ennen seuraavaa tutkintotilaisuutta hylätyistä tutkinnon osasta, jotta kyseinen tutkinnon osa voidaan arvioida.

3. AMMATTIT AidON OSOITTAMINEN JA TUTKINNON OSIEN AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Seuraavissa kappaleissa ovat kunkin tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavat. Ammattitaitovaatimukset löytyvät näyttötutkinnon toteutussuunnitelmasta. Arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit löytyvät tutkinnon suorittamisen suunnitelma -lomakkeista. Alla oleva kuva selventää, mitä kukin niistä tarkoittaa. Nämä tiedot löytyvät Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja 2014 (Määräys 70/011/2014). Tutkinnon suorittajan tulee siis osoittaa ammattitaito siten kuin määräyksessä kerrotaan.

Kuva 1. Tutkinnon osan ja arvioinnin kokonaisuus

Tutkinnon suorittaja osoittaa kunkin tutkinnon osan ammattitaitonsa työtehtävissä, jotka hän kirjaa tutkinnon suorittamisen suunnitelmaansa. Oma suoritus voi (ja tulee tarvittaessa) täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, jollei ammattitaitoa voi osoittaa työtehtävissä. Mahdollista arviointiaineistoa on mm. haastattelut, perehtyminen aiheeseen ja osaamisen osoittaminen raportein, muistioin tai muussa toiminnassa osoitettavalla osaamisella. Tärkeää on, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa arvioinnin kohteista. Tutkinnon suorittajan on hyvä keskustella opettajansa kanssa toteutustavasta ollessaan epävarma sen sopivuudesta.

Tutkinnon suorittaja toimittaa kaiken arviointiaineiston kaikille kolmelle arvioijille viimeistään kahta viikkoa ennen arviointikokousta, mielellään yhteisellä sähköpostilla. Jos tämä ei ole mahdollista, tutkinnon suorittaja selvittää kaikilta arvioijilta, voiko palautusajankohdasta joustaa. Arvioijien ei kuitenkaan tarvitse joustaa, joten arviointi voi myöhästyneen aineiston takia siirtyä uuteen ajankohtaan.

Tutkinnon suorittamisen suunnitelma tulee toimittaa arvioijille 2 viikkoa ennen tutkintotilaisuutta. (Arvioijien ei tarvitse joustaa aikatauluissa.)

-> AINEISTOT AJOISSA ARVIOIJILLE!

Seuraavissa esitellään ammattitaidon osoittamistavat tutkinnon osittain.

Kaikkiin tutkinnon osiin liittyvä ohje:

Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä. Tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Tutkinnon suorittamisen suunnitelmassa (Ammattiosaamisen näytön/tutkintotilaisuuden suunnitelma-lomake) on alussa varattu tutkinnon osan kokonaissuunnitelma kohtaan tilaa, jossa kuvataan omaa osaamisen osoittamista. Kunkin lomakkeen alussa on avattu niitä asioita, joita halutaan tutkinnon suorittajan kokonaistilannetta kuvatessaan kertovan.

Tutkinnon suorittamisen suunnitelma-lomakkeet

Lomakkeet, joissa ovat kaikki kyseessä olevan tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja kriteerit, ovat saatavilla

Kanneljärven Opiston nettisivuilta -> Lomakkeet -> Tutkintotilaisuudet NUVA

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

3.1 Ohjaajuus

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa sellaisessa ohjaustoiminnassa, jossa keskeinen taito on kasvatusvastuuseen ja tavoitteellisuuteen perustuva ohjaajuus. Hän suunnittelee ja toteuttaa kohderyhmän tarpeiden mukaisen ohjaustilanteen ja siihen sopivat ohjausmenetelmät.

Kanneljärven Opiston ohjeistusta:

Tutkinnon suorittaja tekee suunnitellun noin 1 h kestävän ohjaustilanteen, johon koko kolmikanta kutsutaan paikalle seuraamaan käytännön ohjaustilannetta. Ohjaustilanteen jälkeen (miehellään heti ohjaustilanteen perään) on opiskelijan suullinen täydentäminen, itsearviointi ja kolmikannan arviointikokous.

3.2 Ohjaus eri toimintaympäristöissä

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa ainakin yhden toimintaympäristön toiminnan toteuttamisessa moniammatillisesti tai yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hän perehtyy valitun toimintaympäristön toimintaan, organisaatioon ja päätöksentekojärjestelmään sekä käyttää ympäristöön soveltuvia ohjausmenetelmiä. Hän selvittää toimintaympäristön yhteistyökumppanit ja toiminnan roolit.

Kanneljärven Opiston ohjeistusta:

Osaamista voi osoittaa tekemällä toimintasuunnitelmia ja -kertomuksia, budjetoi tapahtumia, kirjoittaa oman toiminnan esittelyitä nettisivuille, osallistuu kokouksiin, moniammatilliseen yhteistyöhön jne. Näistä työtehtävistä koostuvalla aineistolla tutkinnon suorittaja voi osoittaa ammatillista osaamistaan.

3.3 Ohjauksen menetelmät

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa ohjaamalla ryhmää yhdellä valitsemallaan menetelmäalueella (a-f). Hän työskentelee ryhmän tai ryhmien kanssa ja toimii rakentaen yhteisöllisyyttä ja hyödyntäen menetelmien erityispiirteet. Hän laatii menetelmien soveltamista varten turvallisuussuunnitelman ja kartoittaa mahdolliset toiminnan riskit.

Kanneljärven Opiston ohjeistusta:

Tutkinnon suorittaja ohjaa tavoitteellisesti valitsemallaan menetelmäalueella, ymmärtää menetelmän merkityksen tavoitteellisessa ohjauksessa ja tekee turvallisuussuunnitelman

ohjaukseensa. Hän myös tuntee ja osaa käyttää muita ohjauksen menetelmiä kuin mihin on perehtynyt syvemmin.

VALINNAISET TUTKINNON OSAT (tutkintoon sisältyy kaksi)

3.4 Kansalais- ja järjestötoiminnan ohjaus

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa kansalaistoiminnassa tai järjestötyössä. Hän ohjaa toimintaa kansalaisjärjestössä tai -liikkeessä, toteuttaa järjestön kerhotoimintaa tai vastaavaa ja osallistuu järjestön työryhmän työskentelyyn. Hän voi myös osallistua yhteisön, järjestön, yrityksen tai yhdistyksen vapaaehtoistoimintaryhmän toimintaan sekä toteuttaa muiden toimijoiden kanssa yhdessä tapahtuman, konsertin tai juhlan.

3.5 Projektitoiminnan ohjaus

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa toimien projektissa tai projektiluonteisessa tehtävässä esimerkiksi nuorisotalossa, koulussa, yhdistyksessä, yrityksessä tai järjestössä. Hän osallistuu projektitoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

3.6 Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa järjestämällä toimintaa erityisryhmälle tai yhteistyössä erityisryhmän kanssa, opastamalla ryhmää vapaa-aikatoiminnoissa tai työskentelemällä laitoksessa. Hän käyttää ohjausta ja menetelmiä, jotka vahvistavat sosiaalisesti erityistä tukea tarvitsevaa nuorta.

3.7 Monikulttuurisen toiminnan ohjaus

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa toimien monikulttuurisessa ympäristössä tai monikulttuurista ymmärrystä lisäten. Hän tukee yksilöä tai ryhmää, jossa on mukana eri etnisestä tai muusta kulttuuritaustasta olevia henkilöitä, opastaa heitä, järjestää toimintatuokion tai –tilanteen.

3.8 Ikääntyvien ohjaus

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa ohjaamalla ikääntyvien tavoitteellista vapaa-ajan toimintaa. Hän järjestää viriketoimintaa ikääntyneiden tarpeiden mukaisesti ja varmistaa menetelmien turvallisuuden.

3.9 Palvelujen tuottaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa toimien työryhmän jäsenenä palvelujen tuottamisessa. Hän tuottaa jonkin nuoriso- ja vapaa-aika-alan palvelun tai tapahtuman, tiedottaa siitä ja arvioi sitä. Hän kuvaa tuotteistamansa palvelun ja jakaa sen osiin tai prosesseihin.

3.10 Yritystoiminnan suunnittelu

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät tehtävät. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

3.11 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt. Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon voi valita ainoastaan niitä tutkinnon osia, jotka sisältyvät näyttötutkinnon muodostumiseen.

Kanneljärven Opiston ohjeistusta:

Tutkinnon osan tunnustamista haetaan lomakkeella, jonka kolmikanta allekirjoittaa. Tämä tulee tehdä tutkinnon suorittamisen aloitusvaiheessa.

3.12 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa niistä ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista, joiden tutkinnon perusteista Opetushallitus on määrännyt.

Kanneljärven Opiston ohjeistusta:

Tutkinnon osan tunnustamista haetaan lomakkeella, jonka kolmikanta allekirjoittaa. Tämä tulee tehdä tutkinnon suorittamisen aloitusvaiheessa.